SIKKERHEDSDATABLAD

Sikkerhedsdatablad efter (EF) nr. 1907/2006.

Sikkerhedsdatabladet i 16 punkter er udarbejdet af dansk miljørådgivende konsulentfirma, der har foretaget toksikologisk vurdering af alle indholdsstoffer.

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

1.1. Produktidentifikator:

FIXATIV

1.2. Relevante identificerede anvendelser af stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes:

Til hobby brug.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet:

Schjerning Farver A/S
Østerallé 21 Tel: +45 86 34 22 11
DK- 8400 Ebeltoft
Ansvarlig for sikkerhedsdatablad (e-mail): jb@schjerning.dk

1.4. Nødtelefon:

+45 82 12 12 12 (Giftlinjen – døgnåben alle dage)

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen:

Yderst brandfarlig spray med langtidseffekter.
CLP (1272/2008): Flam. Aer. 1;H222 H229

2.2. Mærkningselementer:

FARE

H222: Yderst brandfarlig aerosol.
H229: Beholder under tryk. Kan sprænges ved opvarmning.
P101: Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten.
P102: Opbevares utilgængeligt for børn.
P210: Holdes væk fra varme, varme overflader, gnister, åben ild og andre antændelseskilder. Rygning forbudt.
P211: Spray ikke mod åben ild eller andre antændelseskilder.
P251: Må ikke punkteres eller brændes, heller ikke efter brug.
P410+P412: Beskyttes mod sollys. Må ikke udsættes for en temperatur, som overstiger 50°C
P501: Indholdet/beholderen bortskaffes i overensstemmelse med lokale regler.

2.3. Andre farer: Ingen kendte.

PBT/vPvB: Indholdsstofferne er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.2. Blandinger:

% w/w	Stofnavn	CAS	EF-Nr.	Index-nr.	REACH-reg.nr.	Stofklassificering	Note
30-60	Ethanol	64-17-5	200-578-6	603-002-00-5	-	Flam. Liq. 2;H225	1
20-50	Dimethylether	115-10-6	204-065-8	603-019-00-8	-	Flam. Gas 1;H220 Press. Gas	1
<5	Propan-2-ol	67-63-0	200-661-7	603-117-00-0	-	Flam. Liq. 2;H225 Eye Irrit. 2;H319 STOT SE 3;H336	1

1: Stoffet er et organisk opløsningsmiddel.

Ordlyd af faresætninger – se punkt 16.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger:

Indånding:	Bring personen i frisk luft. Holdes i ro under opsyn. Ved ubehag: Søg læge.
Hud:	Fjern forurenet tøj. Skyl huden og vask grundigt med vand og sæbe. Ved fortsat irritation: Søg læge.
Øjne:	Skyl straks med vand eller fysiologisk saltvand. Evt. kontaktlinser fjernes, og øjet spiles godt op. Ved fortsat irritation: Søg læge.
Indtagelse:	Skyl straks munden grundigt og drik rigelige mængder vand. Holdes under opsyn. **Fremkald ikke opkastning.** Indtræffer opkastning holdes hovedet lavt, for at undgå maveindhold i lungerne. Ved ubehag: Søg læge.
Forbrænding:	Skyl med vand indtil smerterne er ophørt. Fjern under skylningen ikke fastbrændt tøj fra det forbrændte område. Hvis lægebehandling er nødvendig, fortsættes skylningen, indtil en læge har overtaget behandlingen

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede:
Lettere irritation af hud og øjne. Virker affedtende på huden. Organiske opløsningsmidler kan ved hyppig eller gentagen indånding af selv små mængder give skader på bl.a. lever, nyrer og centralnervesystem (herunder hjerneskader).

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig:
Vis dette sikkerhedsdatablad til læge eller skadestue.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler:
Vandtåge (aldrig vandstråle - spreder branden), skum, pulver eller kulsyre

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen:
Undgå indånding af røggasser. Ved brand dannes meget giftige gasser: Primært carbonoxider.
Aerosolbeholdere kan eksplodere ved brand.

5.3. Anvisninger for brandmandskab:
Fjern beholdere om muligt. Brug trykluftmaske ved kraftig røgudvikling.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer:
Brug personlige værnemidler - se punkt 8. Fjern antændelseskilder. Sørg for god udluftning.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger:
Undgå udledning til kloak - se punkt 12. Informer de lokale miljømyndigheder ved udslip til omgivelserne.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning:
Opsamles og håndteres som kemikalieaffald. Opsamles i egnede beholdere. Efterskyl grundigt med vand. Videre håndtering af spild - se punkt 13.

6.4. Henvisning til andre punkter:
Se ovenfor.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering:
Undgå indånding af dampe og spraytåger. Sørg for effektiv ventilation. Undgå kontakt med hud, øjne og klæder. Skift straks forurenet tøj. Efter brug afvask med rigelig vand og sæbe. Der skal være adgang til nødbruser. Må aldrig anvendes i nærheden af ild, gnister eller varme overflader. Rygning forbudt.
Såfremt arbejdsprocessen er klassificeret iht. At/Beredskabsstyrelsen bestemmelser, skal elektriske installationer m.v. overholde Sikkerhedsstyrelsens bestemmelser. Normalt anses brand og eksplosionsfare for effektivt forebygget, når dampkoncentrationen er under 25 % af nedre eksplosionsgrænse. God praksis er højst 10 % af nedre eksplosionsgrænse.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed:
I veltillukket originalbeholder på et køligt og velventileret sted, beskyttet mod sollys. Må ikke udsættes for temperaturer over 50°C.
Brandsikkert. Beredskabsstyrelsens tekniske forskrifter for brandfarlige væsker skal nøje følges, herunder reglerne for brandfarligt oplag. Aerosolbeholdere skal opbevares forsvarligt, så de er til mindst mulig fare for omgivelserne, ikke udsættes for beskadigelse eller anden overlast og let kan fjernes ved brand.
Brandfareklasse: I-1 (Flammepunkt <21°C, ej blandbar med vand). 1 oplagsenhed = 1 liter.

7.3. Særlige anvendelser:
Se anvendelse - punkt 1.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/Personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre:
At.-grænseværdi (Bek. 507 af 17.05.2011 med senere ændringer):
1000 ppm = 1900 mg/m^3 Ethanol
1000 ppm = 1885 mg/m^3 **E** Dimethylether
200 ppm = 490 mg/m^3 Propan-2-ol
E: Stoffet har en EF-grænseværdi
DNEL/PNEC: Ingen CSR påkrævet.
8.2. Eksponeringskontrol:
Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol: Sørg for effektiv ventilation.
Personlige værnemidler:
Indånding: Ved utilstrækkelig ventilation: Anvend godkendt maske (EN 140) med gasfilter type Ax (brunt – organiske dampe). Filtrene har begrænset brugstid (skal skiftes). Læs fabrikantens anvisninger.
Hud: Brug beskyttelseshandsker (EN374) af nitril- eller butylgummi. Det har ikke været muligt at finde data for gennembrudstiden, så det må anbefales at udskifte handsken ved spild på denne.
Øjne: Tætsluttende beskyttelsesbriller (EN166) ved risiko for sprøjt.
Foranstaltninger til begrænsning af eksponering af miljøet: Ingen særlige.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber:

Udseende:	Klar væske (aerosol)
Lugt:	Karakteristisk
Lugttærskel:	Ikke bestemt
pH (10% vandig opløsning, 18°C):	Ikke bestemt
Smeltepunkt/frysepunkt (°C):	Ikke bestemt
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval (°C):	>35
Dekomponeringstemperatur (°C):	Ikke bestemt
Flammepunkt (°C):	>0
Fordampningshastighed:	Ikke bestemt
Antændelighed (°C):	Ikke bestemt
Øvre/nedre antændelses- eller eksplosionsgrænser (vol.-%):	Ikke bestemt
Damptryk (hPa, 20°C):	593 (dimethylether)
Dampmassefylde (luft=1):	Ikke bestemt
Relativ vægtfylde (g/cm^3, 20°C):	Ikke bestemt
Opløselighed (vand) (g/100 g, 20°C):	Ikke opløselig
Fordelingskoefficient: n-oktanol/vand, Log K_{ow}:	Ikke bestemt
Selvantændelsestemperatur (°C):	Ikke bestemt
Dynamisk viskositet (cps):	Ikke bestemt
Eksplosive egenskaber:	Ikke bestemt
Oxiderende egenskaber:	Ikke relevant
9.2. Andre oplysninger:	Ingen relevante.

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet:
Ingen tilgængelige oplysninger.
10.2. Kemisk stabilitet:
Stabilt ved anbefalede opbevaringsbetingelser – se punkt 7.
10.3. Risiko for farlige reaktioner:
Antændeligt ved temperaturer over flammepunktet. Dampene kan antændes af f.eks. en gnist, en varm flade eller en glød. Dampene kan danne eksplosive blandinger med luft
10.4. Forhold, der skal undgås:
Undgå dannelse af gnister og gløder samt opvarmning. Beholderen må ikke punkteres. Undgå direkte sollys og temperaturer over 50°C.
10.5. Materialer, der skal undgås:
Stærke oxidationsmidler.
10.6. Farlige nedbrydningsprodukter:
Ved ophedning til meget høje temperaturer (spaltning) afgives meget giftige gasser: Primært carbonoxider.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger:

Fareklasse	Data	Test	Datakilde
Akut toksicitet:			
Inhalation	LC_{50} (rotte) = 125 mg/l/4h (Ethanol)	Ikke oplyst	IUCLID
	LC_{50} (rotte) = 46,5 mg/L/4h (Propan-2-ol)	OECD 404	IUCLID
	LC_{50} (inhalation, rotte) = 309 mg/l/4h (Dimethylether)	Ikke oplyst	ECHA
Dermal	LD_{Lo} (kanin) = 20000 mg/kg (Ethanol)	Ikke oplyst	IUCLID
	LD_{50} (kanin) = 12800 mg/kg (Propan-2-ol)	Ikke oplyst	IUCLID
Oral	LD_{50} (rotte) = 1780 mg/kg (Ethanol)	OECD 401	IUCLID
	LD_{50} (rotte) = 4570 mg/kg (Propan-2-ol)	Ikke oplyst	IUCLID
Ætsning/irritation:	Ingen hudirritation, kanin (Ethanol)	OECD 404	IUCLID
	Ingen til moderat øjenirritation, kanin (Ethanol)	OECD 405	IUCLID
	Øjenirritation, kanin (Propan-2-ol)	OECD 405	ECHA
Sensibilisering:	Ikke sensibiliserende, hud, marsvin (Ethanol)	GPMT	IUCLID
	Ikke sensibiliserende, marsvin (Propan-2-ol)	OECD 406	ECHA
CMR:	Data for mutagen effekt er ikke entydig (Ethanol)	Diverse	IUCLID
	Ingen mutagene effekter. (Propan-2-ol)	OECD 476	ECHA
	Ingen carcinogene effekter.Propan-2-ol)	OECD 451	ECHA
	Ingen reproduktionsskadende effekter (Propan-2-ol)	Ikke oplyst	IUCLID

Sandsynlige eksponeringsveje: Lunger og mavetarmkanal.

Symptomer:

Indånding: Indånding af dampe og aerosoltåger kan give irritation i luftvejene og medføre utilpashed, kvalme, omtågethed, beruselse, hovedpine og evt. bevidstløshed**.**

Hud: Kan medføre irritation med rødme. Virker affedtende.

Øjne: Irritation med rødme og svie.

Indtagelse: Irritation af slimhinderne i mund og mavetarmkanal. Store mængder kan medføre symptomer, som nævnt under "Indånding".

Kroniske virkninger: Indånding af høje koncentrationer eller hyppig indånding af selv små mængder organisk opløsningsmiddel kan give skader på bl.a. lever, nyrer og centralnervesystem (herunder hjerneskader). Langvarig eller gentagen hudkontakt kan pga. udtørringen medføre eksem og betændelse.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet:

Akvatisk	Data	Test (Medie)	Datakilde
Fisk	LC_{50} (Pimephales promelas, 96h) = 15300 mg/l (Ethanol)	Ikke oplyst (FW)	IUCLID
	LC50 (Rasbora heteromorpha, 96h) = 4200 mg/l (Propan-2-ol)	Ikke oplyst	ECHA
	LC50 (Poecilia reticulata, 96h) = >4100 mg/l (Dimethylether)	Ikke oplyst	ECHA
Krebsdyr	EC_{50} (Daphnia magna, 48h) = 9268 - 14221 mg/l (Ethanol)	Ikke oplyst (FW)	IUCLID
	LC50 (Daphnia magna, 48h) = >10000 mg/l (Propan-2-ol)	OECD 201	ECHA
	EC50 (Daphnia magna, 48h) 4400 mg/l (Dimethylether)	NEN6501 (FW)	ECHA
Alger	EC50 (Scenedesmus subspicatus, 72h) >1000 mg/l (Propan-2-ol)	OECD 201	ECHA

12.2. Persistens og nedbrydelighed:

Ethanol, propan-2-ol og dimethylether er hurtig biologisk nedbrydelige.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale:

Ethanol og propan-2-ol: Log $K_{ow} < 1$ - Ingen signifikant bioakkumulering.

12.4. Mobilitet i jord:

Ethanol og propan-2-ol: $K_{oc} \leq 10$ – Meget stor mobilitet i jordmiljøer forventes.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering:

Stoffet er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

12.6. Andre negative virkninger:

Ingen kendte.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling:

Kemikaliet skal betragtes som farligt affald. Benyt den kommunale indsamlings- og afhentningsordning.

Kemikaliegruppe:	EAK-kode:
Z	16 05 04 (aerosolbeholdere)
H	15 02 02 (papir forurenet med blandingen)

PUNKT 14: Transportoplysninger

14.1. UN-nr.: 1950
14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name): AEROSOLER
14.3. Transportfareklasse(r): 2
14.4. Emballagegruppe: 5F (ADR/RID)
14.5. Miljøfarer: Ingen.
14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren: Ingen.
14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden: Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø:
Må ikke bruges af unge under 18 år (jf. Arbejdstilsynets bek. om unges arbejde).
Ved en arbejdspladsvurdering skal det sikres, at ansatte ikke er udsat for påvirkninger, der kan indebære en risiko ved graviditet eller amning (jf. Arbejdstilsynets bek. om arbejdets udførelse).
15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering:
Ingen CSR påkrævet.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Faresætninger angivet under punkt 2 og 3:
H220: Yderst brandfarlig gas.
H222: Yderst brandfarlig aerosol.
H229: Beholder under tryk. Kan sprænges ved opvarmning.
H280: Indeholder gas under tryk, kan eksplodere ved opvarmning.
H319: Forårsager alvorlig øjenirritation.
H336: Kan forårsage sløvhed eller svimmelhed.
Forkortelser:
At. = Arbejdstilsynet
CMR = Carcinogenicitet, mutagenicitet og reproduktionstoksicitet.
CSR = Chemical Safety Report (Kemikaliesikkerhedsrapport)
DNEL = Derived No-Effect Level (Udledt nuleffektniveau)
EC_{50} = Effect Concentration 50 % (Effektkoncentration 50 %)
FW = Fresh Water (Ferskvand)
LC_{50} = Lethal Concentration 50 % (Dødelig koncentration 50 %)
LD_{50} = Lethal Dose 50 % (Dødelig dosis 50 %)
PBT = Persistent, Bioaccumulative, Toxic (Persistent, bioakkumulerende, giftig)
PNEC = Predicted No-Effect Concentration (Beregnet nuleffektkoncentration)
SW = Salt Water (saltvand)
vPvB = very Persistent, very Bioaccumulative (Meget persistent, meget bioakkumulerende)
Litteratur:
ECHA = REACH Registreringsdossier fra ECHA's hjemmeside.
RTECS = Register of Toxic Effects of Chemical Substances
EPA Ecotox = Environmental Protection Agency
IUCLID = International Uniform ChemicaL Database Information
Rådgivning om oplæring/instruktion:
Blandingen må kun anvendes af personer, som nøje er instrueret i arbejdets udførelse og som har kendskab til indholdet i dette sikkerhedsdatablad.
Ændringer siden forudgående version:
Ikke relevant (1. version).

Udarbejdet af: Altox a/s - Tonsbakken 16-18 - 2740 Skovlunde - Tlf. 38 34 77 98 / AP – Kvalitetskontrol PW